EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

2008/0140(CNS)

22.1.2009

LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta
(KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Valmistelija (*): Elizabeth Lynne

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 47 artikla

PA_Legam

LYHYET PERUSTELUT

Euroopan parlamentti hyväksyi toukokuussa 2008 tämän lausunnon valmistelijan laatiman mietinnön yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja syrjimättömyyttä koskevasta edistyksestä EU:ssa (direktiivien 2000/43/EY ja 2000/78/EY saattaminen osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä). Siinä parlamentti palautti mieliin, että komissio on sitoutunut antamaan kattavan direktiivin syrjinnän torjumiseksi, jotta vammaisuuteen, ikään, uskontoon tai vakaumukseen ja sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä voidaan kieltää työn ulkopuolella. Samalla voidaan saada valmiiksi komission vuoden 2008 työohjelmassa esitetty, EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan mukaisesti annettu syrjinnän vastainen lainsäädäntöpaketti. Rotuun ja sukupuoleen perustuvaa syrjintää on jo käsitelty erillisissä direktiiveissä, ja tarkoituksena on sovittaa tämä direktiivi yhteen niiden kanssa.

Monet komission ehdotuksessa mainituista seikoista kuuluvat työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan toimivaltaan, mutta osa kuuluu kansalaisvapauksien valiokunnan ja työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan jaettuun toimivaltaan.

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvat erityisalat ovat sosiaalinen suojelu, sosiaaliturva mukaan luettuna, terveydenhoito ja sosiaalietuudet.

Toimivalta on jaettu, kun kyseessä on kohtuullisen mukautuksen epääminen vammaiselta, yleisesti tarjottavien tavaroiden ja palvelujen saatavuus ja tarjonta, asuminen mukaan luettuna, ikään ja vammaisuuteen perustuva syrjintä rahoituspalvelujen tarjonnassa, ikään perustuva erilainen kohtelu sekä vammaisten yhdenvertainen kohtelu ja vuoropuhelu asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

Ehdotus direktiiviksi pohjautuu direktiiveihin 2000/43/EY, 2000/78/EY ja 2004/113/EY, mikä tarkoittaa, että direktiivi on johdonmukainen Euroopan unionin horisontaalisten tavoitteiden kanssa, erityisesti Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategian kanssa ja EU:n sosiaalisen suojelun ja sosiaalisen osallisuuden prosessin tavoitteiden kanssa. Ehdotuksessa viitataan nykyisissä direktiiveissä käytettyihin käsitteisiin, jotka ovat jo ennestään tuttuja.

TARKISTUKSET

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään mietintöönsä seuraavat tarkistukset:

Tarkistus 1

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 2 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(2 a) Tällä direktiivillä Euroopan yhteisö noudattaa sille YK:n vammaisten

oikeuksia koskevasta yleissopimuksesta aiheutuvia velvoitteita, mikä olisi otettava huomioon direktiivin tulkinnassa.

Perustelu

Tässä johdanto-osan kappaleessa selvennetään YK:n vammaisten oikeuksia koskevasta yleissopimuksesta johtuvien velvoitteiden ja ehdotetun direktiivin välistä yhteyttä.

Tarkistus 2

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 2 b kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(2 b) Madridissa vuonna 2002 pidetyssä Yhdistyneiden Kansakuntien ikääntymistä koskevassa maailmankokouksessa hyväksytyn poliittisen julistuksen 5 artiklan mukaan päätettiin lujittaa sitoumusta, jonka mukaan ryhdytään kaikkiin toimiin kaikkinaisen syrjinnän, myös ikään perustuvan syrjinnän, poistamiseksi, tunnustetaan, että ikääntyessään ihmisten olisi voitava nauttia täysipainoisesta elämästä, terveydestä, turvallisuudesta ja aktiivisesta osallistumisesta yhteiskuntansa taloudelliseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja poliittiseen elämään, tunnustetaan paremmin iäkkäiden ihmisten arvo ja poistetaan kaikkinaiset laiminlyönnit sekä kaikkinainen hyväksikäyttö ja väkivalta.

Perustelu

Tässä johdanto-osan kappaleessa toistetaan kaikkinaisen syrjinnän, myös ikään perustuvan syrjinnän, kieltoa koskeva YK:n julistus.

Tarkistus 3

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 4 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(4) Euroopan vammaisten teemavuosi 2003, Yhdenvertaiset mahdollisuudet Euroopassa 2007 -teemavuosi 2007 ja Euroopan kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuosi 2008 ovat tuoneet esiin syrjinnän sitkeyden mutta edistäneet myös monimuotoisuutta.	(4) Euroopan vammaisten teemavuosi 2003, Yhdenvertaiset mahdollisuudet Euroopassa -teemavuosi 2007 ja Euroopan kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuosi 2008 ovat tuoneet esiin syrjinnän, ***moninkertainen syrjintä mukaan luettuna,*** sitkeyden mutta edistäneet myös monimuotoisuutta.

Tarkistus 4

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 9 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(9) Siksi lainsäädännössä olisi kiellettävä uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä monilla työmarkkinoiden ulkopuolisilla aloilla, kuten sosiaalisen suojelun, koulutuksen sekä tavaroiden ja palvelujen, myös asumisen, saatavuuden ja tarjonnan yhteydessä. Lainsäädännössä olisi säädettävä toimista, joilla varmistetaan vammaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet edellä mainituilla aloilla.	(9) Siksi lainsäädännössä olisi kiellettävä uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen ***tai syiden yhdistelmään*** perustuva syrjintä monilla työmarkkinoiden ulkopuolisilla aloilla, kuten sosiaalisen suojelun, koulutuksen sekä tavaroiden ja palvelujen, myös asumisen, saatavuuden ja tarjonnan yhteydessä. Lainsäädännössä olisi säädettävä toimista, joilla varmistetaan vammaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet edellä mainituilla aloilla.

Perustelu

Johdanto-osan kappale on johdonmukainen myöhemmin esitetyn moninkertaista syrjintää koskevan tarkistuksen kanssa.

Tarkistus 5

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 9 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(9 a) Vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, jonka vuorovaikutus asenteisiin liittyvien tai ympäristön esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Tarkistus 6

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 9 b kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(9 b) Todelliset ja syrjimättömät mahdollisuudet voidaan turvata useilla tavoilla, myös soveltamalla kaikkien tarpeet huomioon ottavan suunnittelun periaatetta ja helpottamalla vammaisten mahdollisuuksia käyttää apuvälineitä, liikkuvuuden ja esteettömyyden apuvälineet, kuten tunnustetut opaskoirat ja muut avustajakoirat mukaan luettuina.

Tarkistus 7

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 9 c kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(9 c) Vammaisiin kohdistuu usein syrjintää siksi, etteivät joukkoliikenne ja rakennettu ympäristö ole esteettömiä eivätkä viestintä ja tiedot ole saavutettavissa. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimia esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistamiseksi näillä

aloilla, jotta yhdenvertaisen kohtelun periaate voidaan panna täytäntöön.

Tarkistus 8

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 9 d kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(9 d) Todellisiin ja syrjimättömiin mahdollisuuksiin sisältyy niin asenteisiin kuin ympäristöönkin liittyvien esteiden tunnistaminen ja poistaminen sekä sellaisten uusien esteiden ehkäiseminen, jotka vaikeuttavat vammaisten mahdollisuuksia saada yleisesti tarjottavia tavaroita ja palveluja, esteen tai vamman luonteesta riippumatta. Vammaisille on mahdollisuuksien mukaan annettava tällaiset mahdollisuudet samoin edellytyksin kuin muille tämän direktiivin säännösten mukaisesti ja esteiden poistamiseksi valituista toimista riippumatta. Mahdollisuuksien varmistamiseksi on tarjottava järkevä vaihtoehto, jollei mahdollisuuksia voida antaa samoin edellytyksin ja tämän direktiivin säännösten mukaisesti.

Tarkistus 9

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 12 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(12) Syrjinnän katsotaan sisältävän välittömän ja välillisen syrjinnän, häirinnän sekä ohjeen harjoittaa syrjintää ja evätä kohtuulliset mukautukset.	(12) Syrjinnän katsotaan sisältävän välittömän ja välillisen syrjinnän, ***moninkertaisen syrjinnän,*** häirinnän sekä ohjeen harjoittaa syrjintää ja evätä kohtuulliset mukautukset.

Tarkistus 10

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 12 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(12 a) Syrjintä voi perustua henkilön tiettyyn uskontoon tai vakaumukseen, vammaan, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen tai niiden yhdistelmään sekä siihen, että henkilön oletetaan edustavan tai hän on tai hänen oletetaan olevan tekemisissä sellaisen henkilön kanssa, jolla on tietty uskonto tai vakaumus, vamma, ikä tai sukupuolinen suuntautuminen.

Tarkistus 11

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 13 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(13) Pannessaan täytäntöön yhdenvertaista kohtelua ***riippumatta uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta*** koskevaa periaatetta yhteisön olisi EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti pyrittävä poistamaan eriarvoisuutta ***miesten ja naisten välillä*** sekä edistämään ***miesten ja naisten välistä*** tasa-arvoa ***varsinkin, koska naiset ovat usein*** moninkertaisen syrjinnän ***kohteina***.	(13) ***Syrjintä voi perustua moniin syihin, joten*** pannessaan täytäntöön yhdenvertaista kohtelua koskevaa periaatetta yhteisön olisi EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan 2 kohdan ***ja 13 artiklan*** mukaisesti pyrittävä poistamaan eriarvoisuutta***, joka liittyy sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, vammaisuuteen, sukupuoliseen suuntautumiseen, uskontoon tai vakaumukseen, ikään tai näiden syiden yhdistelmään*** sekä edistämään tasa-arvoa ***riippumatta siitä, minkälainen yhdistelmä sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, vammaisuuteen, sukupuoliseen suuntautumiseen, uskontoon tai vakaumukseen tai ikään liittyviä ominaispiirteitä henkilöllä on. Pannessaan tämän direktiivin säännöksiä täytäntöön jäsenvaltioiden on otettava huomioon*** moninkertaisen syrjinnän ***ongelma.***

Perustelu

Tarkistuksella laajennetaan nykyistä johdanto-osan 13 kappaletta, jossa mainitaan naisten kokema moninkertainen syrjintä siten, että se kattaa kaikki 13 artiklassa tarkoitetut syrjinnän syyt.

Tarkistus 12

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 15 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(15) Vakuutusten, pankki- ja muiden rahoituspalvelujen tarjonnassa käytetään vammaisuuteen ja ikään liittyviä vakuutusmatemaattisia tekijöitä ja riskitekijöitä. ***Näitä ei katsota syrjinnäksi, mikäli tekijät osoitetaan keskeisiksi riskinarvioinnissa.***	(15) Vakuutusten, pankki- ja muiden rahoituspalvelujen tarjonnassa käytetään vammaisuuteen ja ikään liittyviä vakuutusmatemaattisia tekijöitä ja riskitekijöitä. ***Niistä pitäisi käydä ilmi myönteiset muutokset elinajanodotteessa ja aktiivisessa ikääntymisessä sekä vammaisten lisääntynyt liikkuvuus ja esteettömyys, eivätkä ne saisi olla yleistä näihin syihin perustuvaa syrjintää. Palvelun tarjoajan on riskinarvioinnissa perusteltava kattavasti huomattavasti korkeamman riskin esiintyminen käyttäen uusia, tarkkoja, säännöllisesti ajantasaistettuja ja julkistettuja tilastotietoja ja vakuutusmatemaattisia tietoja.***

Perustelu

Tarkistuksella pyritään rajoittamaan syrjinnän mahdollisuutta rahoituspalvelujen saatavuuden yhteydessä varmistamalla, että kaikki päätöksenteossa käytetyt tiedot ovat avoimia, päteviä ja ajantasaisia, ja vaatimalla palvelun tarjoajilta puolueettomuutta tämän osoittamisessa.

Tarkistus 13

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 19 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(19) Amsterdamin sopimuksen	(19) Amsterdamin sopimuksen

loppuasiakirjaan liitetyssä julistuksessa nro 11 kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta Euroopan unioni on nimenomaisesti tunnustanut, että se kunnioittaa kyseenalaistamatta asemaa, joka kirkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa, ja että se kunnioittaa myös elämänkatsomuksellisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaa. Toimet, joiden ansiosta vammaisilla on esteettömät ja syrjimättömät mahdollisuudet direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, ovat merkittäviä toteutettaessa täysimääräistä yhdenvertaisuutta käytännössä. Lisäksi voidaan eräissä tapauksissa tarvita mahdollisuuksien varmistamiseen yksittäisiä kohtuullisen mukautuksen toimia. Kohtuutonta rasitusta aiheuttavia toimia ei missään tapauksessa edellytetä. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta olisi otettava huomioon ***erinäisiä tekijöitä, kuten organisaation koko, resurssit ja luonne.*** Kohtuullisen mukautuksen ja kohtuuttoman rasituksen periaatteet on vahvistettu direktiivissä 2000/78/EY ja YK:n yleissopimuksessa vammaisten oikeuksista.

loppuasiakirjaan liitetyssä julistuksessa nro 11 kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta Euroopan unioni on nimenomaisesti tunnustanut, että se kunnioittaa kyseenalaistamatta asemaa, joka kirkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa, ja että se kunnioittaa myös elämänkatsomuksellisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaa. Toimet, joiden ansiosta vammaisilla on esteettömät ja syrjimättömät mahdollisuudet direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, ovat merkittäviä toteutettaessa täysimääräistä yhdenvertaisuutta käytännössä. Lisäksi voidaan eräissä tapauksissa tarvita mahdollisuuksien varmistamiseen yksittäisiä kohtuullisen mukautuksen toimia. Kohtuutonta rasitusta aiheuttavia toimia ei missään tapauksessa edellytetä. Arvioitaessa rasitteen kohtuuttomuutta olisi otettava huomioon***, onko kyseinen toimi mahdoton toteuttaa tai vaarallinen ja voidaanko toimi toteuttaa ja tehdä turvalliseksi muuttamalla kohtuullisesti sääntöjä, toimintalinjoja tai käytäntöjä tai poistamalla arkkitehtuuriin, viestintään tai liikenteeseen liittyviä esteitä tai tarjoamalla lisäapuvälineitä tai -palveluja. Kohtuullinen mukautus ei välttämättä edellytä merkittäviä rakenteellisia muutoksia rakennuksiin, joiden rakenne on kansallisen lainsäädännön mukaan erityisesti suojeltu niiden historiallisen, kulttuurisen tai arkkitehtuuriin liittyvän arvon perusteella.*** Kohtuullisen mukautuksen ja kohtuuttoman rasituksen periaatteet on vahvistettu direktiivissä 2000/78/EY ja YK:n yleissopimuksessa vammaisten oikeuksista.

Tarkistus 14

Ehdotus direktiiviksi
2 artikla – 5 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
5. Kohtuullisen mukautuksen epäämistä vammaiselta tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa erityistapauksessa on pidettävä 1 kohdassa tarkoitettuna syrjintänä.	5. Kohtuullisen mukautuksen epäämistä vammaiselta ***ja pieniltä lapsilta tai vammaisen kanssa tekemisissä olevilta henkilöiltä, kun mukautus on tarpeen siksi, että tällaiset henkilöt voivat henkilökohtaisesti avustaa vammaista,*** tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa erityistapauksessa on pidettävä 1 kohdassa tarkoitettuna syrjintänä.

Perustelu

Tarkistuksella laajennetaan kohtuullisen mukautuksen vaatimus koskemaan lapsia.

Tarkistus 15

Ehdotus direktiiviksi
2 artikla - 5 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	5 a. Tietyn iän määrittäminen sosiaaliturvan luontois- tai rahaetuuksien saamiselle työkyvyttömyyden tai sairauden vuoksi on syrjintää.

Perustelu

Vammaisuuden perusteella myönnettävien sosiaalietuuksien, kuten sairaalajaksojen ja eläkkeiden, myöntäminen tietyssä iässä oleville henkilöille ja epääminen toisessa iässä olevilta henkilöiltä on syrjintää.

Tarkistus 16

Ehdotus direktiiviksi
2 artikla – 6 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
6. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, ettei ikään perustuvaa erilaista kohtelua voida pitää syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa oikeutettu tavoite ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat ***asianmukaiset*** ja tarpeen. ***Erityisesti tällä direktiivillä*** ei estetä jäsenvaltioita vahvistamasta tiettyä ikää koulutukseen pääsylle ***ja eräiden tavaroiden tai palvelujen saatavuudelle.***	6. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, ettei ikään perustuvaa erilaista kohtelua voida pitää syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa ***puolueettomasti ja kohtuullisesti perusteltu*** oikeutettu tavoite ja jos tavoitteen toteuttamiskeinot ovat ***oikeasuhteiset*** ja tarpeen. ***Tällä erilaisella kohtelulla*** ei estetä jäsenvaltioita ***toteuttamasta toimia, joilla on tarkoitus suojella lasten oikeuksia, tai*** vahvistamasta tiettyä ikää ***etujen ja sosiaalietuuksien ja rahoituspalvelujen saatavuudelle sekä*** koulutukseen pääsylle ***sairauden tai työkyvyttömyyden vuoksi myönnettäviä luontois- ja rahaetuuksia lukuun ottamatta.***

Tarkistus 17

Ehdotus direktiiviksi
2 artikla – 7 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
7. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat ***rahoituspalvelujen tarjonnassa*** sallia ***suhteelliset*** erot kohtelussa, mikäli ikä tai vammaisuus on keskeinen tekijä kyseisen tuotteen osalta arvioitaessa riskiä merkityksellisten ja tarkkojen vakuutusmatemaattisten tai tilastollisten tietojen perusteella.	7. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, ***vakuutus-, pankki- ja muiden rahoituspalvelujen tarjonnassa on otettava asianmukaisesti huomioon elinajanodotteen nousu ja aktiivinen ikääntyminen sekä vammaisten lisääntynyt liikkuvuus ja esteettömyys, ja*** jäsenvaltiot voivat sallia erot kohtelussa, mikäli ikä tai vammaisuus on ***ratkaiseva*** tekijä kyseisen tuotteen osalta arvioitaessa riskiä merkityksellisten ja tarkkojen vakuutusmatemaattisten tai tilastollisten tietojen perusteella ***Palvelun tarjoajan on voitava osoittaa huomattavasti suuremmat***

	riskit puolueettomasti ja varmistettava, että erilaisella kohtelulla on puolueettomasti ja kohtuullisesti perusteltu oikeutettu tavoite ja että tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaiset ja tarpeelliset. Asianomaisten jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki riskinarvioinnissa käytetyt tiedot on koottu äskettäin, ne ovat merkityksellisiä ja ne julkaistaan ja päivitetään säännöllisesti. Kyseisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava asiasta komissiolle ja varmistettava, että tarkat tiedot iän ja vammaisuuden käytöstä määräävänä vakuutusmatemaattisena tekijänä kootaan, julkaistaan ja päivitetään säännöllisesti. Näiden jäsenvaltioiden on tarkasteltava päätöstään uudelleen viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Tarkistus 18

Ehdotus direktiiviksi
3 artikla – 1 kohta – d alakohta

Komission teksti	*Tarkistus*
d) yleisesti tarjottavien tavaroiden ja palvelujen saatavuus ja tarjonta, asuminen mukaan luettuna. ***Edellä olevaa d alakohtaa sovelletaan yksityishenkilöihin vain niiltä osin kuin nämä harjoittavat omaa ammatillista tai kaupallista toimintaansa.***	d) yleisesti tarjottavien tavaroiden ja palvelujen saatavuus ja tarjonta, asuminen ***ja liikenne*** mukaan luettuina.

Perustelu

Tarkistuksella tarkennetaan direktiivin soveltamisalaa selventämällä, että liikenne kuuluu sen piiriin.

Tarkistus 19

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla – 1 kohta – johdantokappale

Komission teksti	*Tarkistus*
1. Toimet, joilla varmistetaan, että yhdenvertaista kohtelua koskevaa periaatetta noudatetaan vammaisten kohdalla:	1. Toimet, joilla varmistetaan, että yhdenvertaista kohtelua koskevaa periaatetta noudatetaan vammaisten kohdalla***, sellaisena kuin vammaisuus määritellään vammaisten oikeuksia koskevassa YK:n yleissopimuksessa ja siten, että pitkäaikaissairaat kuuluvat määritelmään***:

Tarkistus 20

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla - 1 kohta - a alakohta

Komission teksti	*Tarkistus*
a) Toimet, joilla taataan vammaisille todellinen ja syrjimätön mahdollisuus sosiaaliseen suojeluun, sosiaalietuuksiin, terveydenhoitoon, koulutukseen sekä yleisesti tarjottavien tavaroiden ja palvelujen, ***myös asumis- ja kuljetuspalvelujen***, saatavuuteen ja tarjontaan, on varmistettava ennakoiden, asianmukaisine muutoksineen tai mukautuksineen. Tällaisista toimista ei pidä koitua suhteetonta rasitusta eivätkä ne saa edellyttää perustavia muutoksia ***sosiaaliseen suojeluun, sosiaalietuuksiin, terveydenhuoltoon, koulutukseen tai kyseisiin tavaroihin tai palveluihin taikka edellyttää vaihtoehtojen tarjoamista***.	a) Toimet, joilla taataan vammaisille todellinen ja syrjimätön mahdollisuus sosiaaliseen suojeluun, sosiaalietuuksiin, terveydenhoitoon, koulutukseen sekä yleisesti tarjottavien tavaroiden ja palvelujen, ***mukaan luettuina asuminen, tietoliikenne ja sähköinen viestintä, myös saavutettavassa muodossa olevat tiedot, rahoituspalvelut, kulttuuri ja vapaa-aika, julkiset rakennukset, liikennemuodot sekä muut julkiset tilat ja palvelut***, saatavuuteen ja tarjontaan, on varmistettava ennakoiden, asianmukaisine muutoksineen tai mukautuksineen. ***Jos syrjintä aiheutuu käytännöstä, politiikasta tai menettelystä, on ryhdyttävä toimiin sen varmistamiseksi, että niillä ei enää ole kyseistä vaikutusta.*** Tällaisista toimista ei pidä koitua suhteetonta rasitusta eivätkä ne saa edellyttää perustavia muutoksia ***kyseisten tavaroiden tai palvelujen taikka kyseisen elinkeinon, ammatin tai liiketoiminnan luonteeseen***. ***Muutos on perustava, jos se muuttaa tavaroita tai***

palveluja taikka elinkeinon, ammatin tai liiketoiminnan luonnetta siinä määrin, että tavaroiden luovuttaja tosiasiallisesti luovuttaa täysin erilaisia tavaroita tai palvelujen suorittaja suorittaa täysin erilaisia palveluja.

Tarkistus 21

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla - 1 kohta - b alakohta

Komission teksti	*Tarkistus*
b) Riippumatta velvoitteesta varmistaa todelliset ja syrjimättömät mahdollisuudet on erityistapauksessa tarvittaessa järjestettävä kohtuullinen mukautus, jollei tästä koidu suhteetonta rasitusta.	***Poistetaan.***

Tarkistus 22

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla - 1 kohta - b a alakohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	b a) Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin todellisiin ja syrjimättömiin mahdollisuuksiin sisältyy niin asenteisiin kuin ympäristöönkin liittyvien esteiden tunnistaminen ja poistaminen sekä sellaisten uusien esteiden ehkäiseminen, jotka vaikeuttavat vammaisten mahdollisuuksia saada yleisesti tarjottavia tavaroita ja palveluja, esteen tai vamman luonteesta riippumatta. Tämän direktiivin säännösten mukaisesti ja riippumatta esteiden poistamiseksi valituista toimista vammaisille on aina mahdollisuuksien mukaan tarjottava tehokkaat ja syrjimättömät mahdollisuudet samoin ehdoin ja edellytyksin kuin henkilöille, jotka eivät ole vammaisia, ja vammaisten mahdollisuuksia käyttää apuvälineitä, liikkuvuuden ja esteettömyyden

	apuvälineet, kuten tunnustetut opaskoirat ja muut avustajakoirat mukaan luettuina, on helpotettava aina tarvittaessa. Mahdollisuuksien varmistamiseksi on tarjottava järkevä vaihtoehto, jollei tehokkaita ja syrjimättömiä mahdollisuuksia voida antaa samoin ehdoin ja edellytyksin ja tämän direktiivin säännösten mukaisesti.

Tarkistus 23

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla –2 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
2. ***Arvioitaessa, koituuko 1 kohdan noudattamisen edellyttämistä toimista suhteetonta rasitusta, on otettava huomioon erityisesti organisaation koko ja resurssit, sen luonne, arvioidut kustannukset, tavaroiden ja palvelujen elinkaari sekä mahdollinen hyöty vammaisten parantuneista mahdollisuuksista. Tätä*** rasitetta ei pidetä kohtuuttomana, jos se riittävässä määrin korvautuu kyseisessä jäsenvaltiossa toteutetuilla yhdenvertaisen kohtelun politiikan toimenpiteillä.	2. ***Sovellettaessa 1 kohtaa*** rasitetta ei pidetä kohtuuttomana, jos se riittävässä määrin korvautuu kyseisessä jäsenvaltiossa toteutetuilla yhdenvertaisen kohtelun politiikan toimenpiteillä.

Tarkistus 24

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla - 3 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
3. Tämä direktiivi ei vaikuta yhteisön tai kansallisen lainsäädännön säännöksiin mahdollisuuksista käyttää tiettyjä tavaroita tai palveluja.	3. Tämä direktiivi ei vaikuta yhteisön tai kansallisen lainsäädännön säännöksiin mahdollisuuksista käyttää tiettyjä tavaroita tai palveluja. ***Jäsenvaltioiden on kuitenkin mahdollisuuksien mukaan kannustettava palveluiden ja tavaroiden tarjoajia, erityisesti teollisuustuotteiden valmistajia, suunnittelemaan esteettömiä ratkaisuja***

	esimerkiksi julkisissa hankinnoissa noudatettavien käytäntöjen avulla. Esteettömät tuotteet ja palvelut ovat sellaisia, jotka on suunniteltu niin, että kaikki käyttäjät voivat käyttää niitä.

Tarkistus 25

Ehdotus direktiiviksi
10 a artikla (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	10 a artikla
	Moninkertainen syrjintä
	1. Moninkertaista syrjintää esiintyy, jos henkilöä syrjitään kahden tai useamman tässä direktiivissä tarkoitetun syyn yhdistelmän perusteella.
	2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että keinot tästä direktiivistä aiheutuvien velvoitteiden toteuttamiseksi ovat kaikkien niiden henkilöiden käytettävissä, jotka katsovat olevansa moninkertaisen syrjinnän kohteita.
	3. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että jos moninkertaisen syrjinnän syyt on todettu, syyte voidaan kumota vain sellaisen perustelun tai muun puolustuksen perusteella, jota voidaan soveltaa kaikkiin syihin, joista syyte on esitetty. Jos kuitenkin todetaan vain yksi syy, syyte voidaan kumota sitä koskevan perustelun tai puolustuksen perusteella.

Perustelu

Tarkistuksella lisätään moninkertaista syrjintää koskeva artikla, koska komission tekstissä sitä käsitellään vain johdanto-osan 13 kappaleessa.

Tarkistus 26

Ehdotus direktiiviksi
11 artikla

Komission teksti	*Tarkistus*
11 artikla	11 artikla
Jäsenvaltioiden on edistettävä vuoropuhelua sellaisten asianomaisten valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa, joilla on jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti oikeutettua etua siitä, että ne voivat myötävaikuttaa johonkin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaan seikkaan perustuvan syrjinnän torjumiseen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen edistämiseksi.	Jäsenvaltioiden on edistettävä vuoropuhelua sellaisten asianomaisten valtioista riippumattomien järjestöjen, ***kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja kirkkojen sekä uskonnollisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen*** kanssa, joilla on jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti oikeutettua etua siitä, että ne voivat myötävaikuttaa johonkin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaan seikkaan perustuvan syrjinnän torjumiseen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen edistämiseksi***, ja tähän kuulemisprosessiin olisi sisällytettävä myös direktiivin täytäntöönpanon seuranta***.

Perustelu

Koska valtioista riippumattomat järjestöt osallistuvat nimenomaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen edistämiseen, on syytä mainita myös kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja kirkot sekä uskonnolliset ja ei-tunnustukselliset yhteisöt, jotta voidaan ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artikla tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna Lissabonin sopimuksella, 17 artikla.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumaton yhdenvertainen kohtelu
Viiteasiakirjat	KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS)
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	EMPL 2.9.2008
Valiokuntien yhteistyö - ilmoitettu istunnossa (pvä)	23.10.2008
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Elizabeth Lynne 6.10.2008
Valiokuntakäsittely	5.11.2008 2.12.2008 20.1.2009
Hyväksytty (pvä)	21.1.2009
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 28 –: 11 0: 7
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabrnoch, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Harald Ettl, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Joel Hasse Ferreira, Roger Helmer, Stephen Hughes, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin, Juan Andrés Naranjo Escobar, Csaba Őry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Rovana Plumb, Bilyana Ilieva Raeva, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Kathy Sinnott, Jean Spautz, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Françoise Castex, Richard Howitt, Rumiana Jeleva, Magda Kósáné Kovács, Sepp Kusstatscher, Viktória Mohácsi, Csaba Sógor, Evangelia Tzampazi, Anja Weisgerber
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	Adrian Manole